

Kitap Tanıtımı

Hazırlayan: Yayın Kurulu

KENTLEŞME SİYASALARI

H. Çağatay KESKİNOK
Kaynak Yayınları, İstanbul
Ekim 2006
239 sayfa

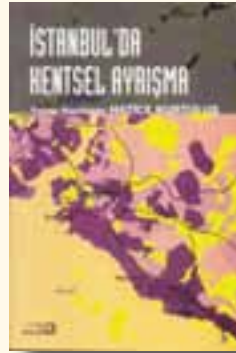
Ülkemiz planlama yazınında karşı karşıya kaldığımız en ciddi sorun, eleştirel tabanımızı büyük ölçüde kaybediyor oluşumuzdur. Özellikle küreselleşme sürecini betimsel bir biçimde ele alan egemen edilgen ve özgörü yoksunu genel bakış açısının planlama çevresine yaptığı katkının sınırlılığı dikkat çekici boyutta. Bu bağlamda, geçtiğimiz aylarda yayımlanan 'Kentleşme Siyasaları' adlı kitap

bu duruma seçenек üretecek biçimde açık bir karşı duruş bildirisi niteliğinde. Çağatay Keskinkok'un kaleme aldığı kitap, kentleşme siyasalarının halkçı bir tavrıla küreselleşme bağlamında yeniden ele alınması yönünde yeni açılımlara işaret ediyor. Bu noktada çok somut seçenekler üretme yerine yeni politik duruşun temel ilkelerinin oluşturulmasına özen gösteriliyor. Bu duruş, kökenini erken cumhuriyet döneminin şehircilik ideolojisi ve ulusal kalkınma stratejisinden alıyor. Öyle ki, kitabın giriş bölümü '1930'larda Türkiye'de Şehircilik' başlığını taşıyor. Kitabın sonraki bölümlerinde özellikle yeni-liberal politikaların güdümediği devleti küçültme ve kamu hizmet düzeyini düşürme düşünce ve uygulamaları irdelenirken; bunun ardındaki Dünya Bankası (DB) destekli dinamikler deşifre ediliyor. Bu anlamda yerelleşme ve küreselleşmenin sahip olduğu ikilemin YDD bağlamında nasıl bir bütünsellik oluşturduğu ve bu durumun ulus devletlerin çözülüş sürecine katkı koyduğu saptaması da kitabın öncelikli savları arasında. Bu çerçevede, yerel yönetimlerin sahip olduğu kamusal hizmet yetisinin özelleştirme süreciyle ne şekilde sekteye uğratıldığı sorgulanırken; Yeni Sağ projenin kamu yararı ilkesini aşındırıcı etkisinin üzerinde özellikle durulmakta. DB kaynaklı planlama yaklaşımının kentsel rant temelli politikaları eleştirilirken de, 1999 Marmara Depremi'nin yıkıcı etkisinin ana sorumlusu ülke ve bölge ölçeğindeki denetim anlayışından vazgeçen liberal politikalar gösterilmekte. Yazara göre, söz konusu politikaların en önemli zayıflığı is en temel koruma-kullanma dengelerini gözardı ediyor oluşudur.

Keskinkok, kitabın bütününde egemen olan eleştirel düşünsel altlığı "Ne yapmalı?" sorusuyla desteklemeyi tercih etmiş. Tüm bu soruların okuyucuyu götürdüğü nokta ise "kent planlamayı eşitlik ve toplumsal adalet kavramları çerçevesinde yeniden düşünmek" olmuş...

İSTANBUL'DA KENTSEL AYRIŞMA

Hatice KURTULUŞ (Yayına Hazırlayan)
Bağlam Yayınları, İstanbul
Temmuz, 2005
307 sayfa

Son dönemde İstanbul'daki kentleşme pratiğinin mekansal örgütlenmesini tartışan kitap, mekana dönük çalışmaların bir arada sunulması açısından büyük bir önem taşımakta. Özellikle 1980 sonrası hızlı bir şekilde yaşanan kentsel dönüşümün İstanbul kentindeki yansımalarını içeren yayın, İstanbul'da yaşanan örnekleri araştıran makalelerden oluşmakta. Kitapta yer alan makaleler ve başlıkları ise şu

şekilde; Binnur Öktem; Küresel Kent Söyleminin Kentsel Mekanı Dönüştürmedeki Rolü: Büyükdere ve Maslak Aksı, Hatice Kurtuluş; Bir 'Ütopya' olarak Bahçeşehir, Besime Şen; Soylulaştırma: Kentsel Mekanda Yeni Bir Arayış Biçimi, Hatice Kurtuluş; İstanbul'da Kapalı Yerleşmeler: Beykoz Konakları Örneği, Maya Arıkanlı Özdemir; Kentsel Dönüşüm Sürecinde Eski Bir Gecekondulu Mahallesi: Karanfilköy-Kentlere Vurulan Neşterler, Serpil Bozkulak; 'Gecekondulu'dan 'Varoş'a: Gülsuyu Mahallesi, Şükrü Aslan; 1970'li yıllarda İstanbul'da katılımcılığın Örneği Bir Yerel Kent Deneyimi: 1 Mayıs Mahallesi, Didem Danış-Ebru Kayaalp; Bir Bağlamlandırma Denemesi: Elmadag'da Göçmenlik Deneyimleri.

GENTRIFICATION IN İSTANBUL: A DIAGNOSTIC STUDY

C. Nil UZUN
Utrecht University
2001
209 sayfa

C. Nil Uzun, 2001 yılında tamamladığı doktora çalışmasından geliştirdiği "İstanbul'da Soylulaştırma: Bir Tanı Çalışması" adlı kitabında, son otuz yıldır planlama ve toplumbilim çevrelerinin üzerinde dikkatle durduğu soylulaştırma süreçlerini İstanbul bağlamında yeniden irdelemektedir. Burada temel vurgu emekçi sınıfların yoğunlaştığı kentsel yaşam alanlarının üst ve orta sınıf gruplarca karşı karşıya bırakıldığı dönüşüm sorunlarıdır.

Çalışmanın özgün yanı gelişmekte olan bir çeper ülke konumundaki bir ülkenin en büyük metropolünün çalışmaya konu edilmesidir. Bu çerçevede sorgu alanı olan İstanbul'a yönelik iki ana soru ön plana çıkmaktadır: 1. Süreç, gelişmiş kapitalist ülkelerle karşılaştırıldığında ne tür benzerlik ve farklılaşmalar içermektedir? 2. Soylulaştırma olgusu kent içinde ne tür farklılaşmalarla deneyimlenmektedir? Cihangir ve Kuzguncuk bölgelerine odaklanan çalışmanın kuramsal arka planı, kentsel gelişim ve dönüşüm olgusu üzerine karşılaştırmalı kuramsal ve görgül çalışmaların bir dizimidir. Dönüşümün özgün koşulları, sonuçları ve etki alanları tartışılırken, soylulaştırma mekanizmaları ve bu mekanizmaları tetikleyen kentsel dinamikler açığa çıkarılmaktadır. Çalışmanın geniş çerçeveli bulguları İstanbul ve soylulaştırma sürecini yaşayan diğer dünya kentleri için yeniden üretilecek çalışmalar için karşılaştırmalı veri ve yorum altlığı sunmaktadır.

UNEQUAL CITY: LONDON IN THE GLOBAL ARENA

Chris Hamnett

Routledge, London&New York
2003

304 sayfa

King's College Beşeri Coğrafya bölümünden Prof. Chris Hamnett, kentsel yeniden yapılanma, ve soylulaştırma (gentrification) süreçleri üzerine yaptığı incelemelerle dikkatleri çeken bir araştırmacı. Unequal City: London in the Global Arena (Eşitsiz Kent: Küresel Arena içerisinde Londra) kitabı, Londra şehrinin son 40 yıl içerisinde yaşadığı dönüşüme odaklanmakla birlikte küreselleşme süreci, toplumsal ilişkilerdeki değişiklikler, kentlerin dönüşümü ve kentsel mekanda yeni dinamiklere (emlak piyasasındaki hareketlenmeler, soylulaştırma süreçleri) ilişkin kapsamlı iddialar içeriyor. Hamnett'e göre, Londra şehri son yıllarda bariz biçimde endüstri-merkezli bir kentten finans-temelli bir hizmet kentine dönüşmüştür ve bu dönüşümün temelinde kentin sermayenin küresel döngüsüne dahil olması yatmaktadır. Londra şehri küresel piyasaların ve uluslar arası ticaret akışlarının bir düğüm noktası olarak yeniden yapılandırılırken, kentsel mekan yeni dinamikler ve toplumsal aktörler ile köklü bir değişim sürecine girmiştir. Hamnett'e göre, bu durum toplumsal sınıfların arasındaki ayrılmaların derinleştiğine işaret eden bir "ikili kent" ya da "kutuplaşmış kent" değil, aksine bu ayrılmaların derinleştiği kadar çeşitlendiğini imleyen bir "eşitsiz kent" ortaya çıkarmaktadır. Yeni üretim teknolojileri ile barışık eğitimli ve yüksek ücretli yeni orta sınıfın sözkonusu "eşitsiz kent" oluşumunda etkin bir rol üstlendiğini belirten Hamnett, bu süreçte düşük-vasıflı işçilerin, işsizlerin ve azınlık grupların artan marjinalizasyonunun kentleri daha da eşitsiz kıldığına işaret ediyor. Unequal City, küreselleşme süreçlerinin kentler üzerindeki etkisi ve bu etkinin yarattığı yeni kentleşme dinamiklerinin toplumsal yapıya dönük sonuçları üzerine inceleme yapmak isteyenlere Londra üzerine önemli bir inceleme ve karşılaştırma imkanı sunuyor.

KENTSEL DÖNÜŞÜM (YENİLEŞTİRME): İNGİLTERE DENEYİMİ VE TÜRKİYE'DEKİ BEKLENTİLER

Arzu KOCABAŞ

Literatür Yayıncılık, İstanbul

Ekim, 2006

189 sayfa

İngiltere'den ve Türkiye'den seçtiği yenileme ve canlandırma örneklerine dayanarak gerçekleştirdiği bu çözümlemelerde, Dr. Kocabaş, salt bir durum değerlendirmesi yapmanın ötesine geçmekte ve her düzeyde görev yapan kamu görevlilerinin neler yapmaları gerektiğine ilişkin ipuçları da sağlamaktadır. Kitapta, özellikle, yerel düzeyde katılımcılığı ön plana çıkaran örnek olaylar, yalnız kent ekonomisinin canlanmasına,

kentin toplumsal ve kültürel yapısının planlı bir biçimde geliştirilmesine değil, aynı zamanda yerel demokrasinin güçlenmesine de katkı yapabilecek değerdedir.

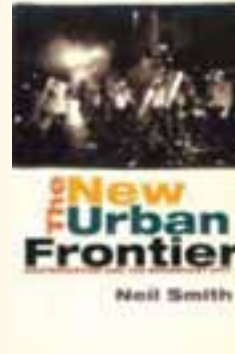
THE NEW URBAN FRONTIER: GENTRIFICATION AND THE REVANCHIST CITY

Neil Smith

Routledge, London&New York

1996

262 sayfa

Neden Batı Avrupa'da, Kuzey Amerika'da ve artık dünyanın bir çok ülkesinde kentler/kent merkezleri köklü bir yeniden inşa çabasına sahne oluyor? Bu tür çabalar yeni bir kentleşme sürecine mi işaret ediyor? Söz konusu yeniden inşa çabaları bu bölgelerde yaşayan insanlara neler sunuyor?...Kent kuramına ilişkin tartışmaların vazgeçilmez ismi Neil Smith bu kitapta aslında

sözödedilen yalın sorulara bir cevap arayışında. Smith'e göre, soylulaştırma (gentrification) olarak ifade edilen gelişmeler, ekonomik, politik, kültürel ve mekansal olarak irdelenmesi gereken bir toplumsal dinamiği barındırıyor. Soylulaştırma yeni orta sınıfın tercihleri ve zevklerinin ötesinde daha geniş politik-ekonomik değişikliklerin ortaya çıkardığı yeni bir kentleşme pratiği ve şehircilik anlayışını gösteriyor. Piyasa merkezli dışlayıcı bir rövanşçı kent yönetimi Smith'e göre bu yeni şehircilik anlayışının bir diğer yüzünü oluşturmaktadır. The New Urban Frontier, içinde bulunduğumuz kentsel dönüşüm süreçlerinin temel dinamiklerini irdelemek isteyenler için atlanmaması gereken bir kaynak.